

Mathias Anna

HULLADÉKOS KISOKOS

Hogyan bánjunk a háztartási hulladékkal?

2001, Budapest

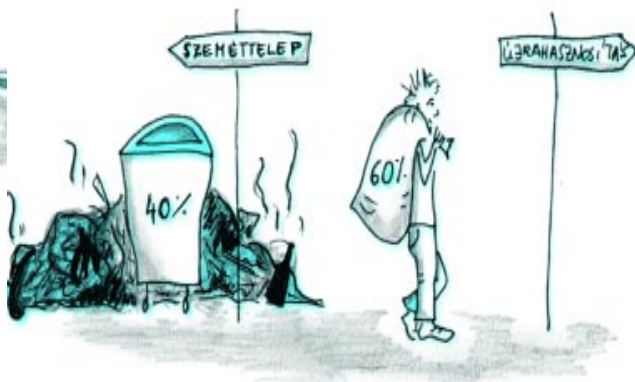
A HULLADÉKOS KISOKOS – „Hogyan bánjunk a háztartási hulladékkal?” - rövid, áttekinthető formában, 13 lépésben válaszolja meg a fenti kérdést. Olyan gyakorlati tanácsokkal szolgál, amelyek a háztartásban egyszerűen, könnyen megvalósíthatók. (Ezen tanácsokat a ➤ jel mutatja a bekezdések elején.) Megmutatja, hogy már vásárlási döntéseink meghozatalakor érdemes megfontoltan cselekednünk. A környezetbarát hulladékkezeléssel gyerekek is ismerkedhetnek, ebben nyújt segítséget a kiskönyv végén található **MUNKAFÜZET**.

* * *

Szemét minden, amit a kukába és mellé hajítunk. Előállításáért, szállításáért, tárolásáért, elszállításáért, kezeléséért (elégetéséért vagy hulladéklerakóba helyezéséért) fizetnünk kell. Elszennyezheti a talajt, a talajvizet, levegőt, tönkretelheti az életteret.

***Hulladékkal** van dolgunk, amikor a szemetet „hasznossá” tesszük, vagyis anyagfajtként (pl. papír, műanyag, üveg) különválogatjuk, majd összegyűjtjük, hogy később újrahasznosíthassák.*

A hulladék tehát nem szemét!

ISBN 963 00 8635 2

Szerző: Mathias Anna; Rajzok: Antal Orsi; Műszaki szerkesztő: Imrik Péter

Közreműködtek: Baka Éva, Baka György, Czégé Anikó, Gelényi Csaba, Havér Balázs, Kaszás Attila, Kiss Tibor, Kisteleki Zsuzsanna, Krecz Ágnes, Márkus Ferenc, Nagyné Boda Kamilla, Polonyi Krisztina, Prevoz Tünde, Róna Gábor, Tóth Gergely.

Észrevételeikért, hasznos tanácsaikért és türelmükért hatalmas köszönet valamennyiüknek!

© Tetra Alapítvány, Budapest, 2001.

A Hulladékos Kisokos egyes részei a forrás megfelelő feltüntetésével szabadon idézhetők, illetve másolhatók.

Papír: CYCLUS OFSZET - újrahasznosított hulladékpapírból, klórszármazék és optikai fehérítő felhasználása nélkül készült ofszetpapír.

TARTALOM

1. INDOKOK – MIÉRT VEZESSÜK KÖRNYEZETTUDATOSAN A HÁZTARTÁST?	4
2. MEGELŐZÉS - HOGYAN ELŐZZÜK MEG A HULLADÉK KELETKEZÉSÉT?	5
1. lépés: A reklámokról...	5
2. lépés: Környezettudatos vásárlás	6
3. lépés: A csomagolás tanulmányozása	7
4. lépés: Környezetbarát termék jelek	8
5. lépés: Termék helyettesítése	9
3. ÚJRAHASZNOSÍTÁS, ÚJRAHASZNÁLAT – HOGYAN GYŰJTSÜK, HOGYAN HASZNÁLJUK TOVÁBB VAGY TÖBBSZÖR A TERMÉKET?	10
6. lépés: Újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés	11
7. lépés: Mi váltható vissza?	14
8. lépés: Komposztálás	14
9. lépés: Újrahasználat, élettartam-növelés	16
4. HULLADÉKLERAKÁS – HOVA HELYEZZÜK A TÖBBIT?	18
10. lépés: Veszélyes hulladékok kezelése	18
11. lépés: Nem veszélyes hulladékok kezelése	19
12. lépés: Hogyan tegyük a kukába?	19
13. lépés: Lakótelepi hulladékgazdálkodás	20
HASZNOS CÍMEK	21
FELHASZNÁLT IRODALOM	27
MELLÉKLET	28
UTÓSZÓ	30

1. INDOKOK – MIÉRT VEZESSÜK KÖRNYEZETTUDATOSAN A HÁZTARTÁST?

Kedves Olvasó! Bizonyára Önt is zavarja az erdőszélen gyűlő szeméthalmok látványa, hallott már arról, hogy a kijelölt hulladéklerakók egyre csak nőnek, növekednek, s alighanem tapasztalta már, hogy a szemét elszállításáért fizetett szemétdíj is évről évre emelkedik. Környezetvédelmi és gazdaságossági okok egyaránt amellett szólnak, hogy mindezt megváltoztassuk.

Naponta a világon...

...137 növény- és állatfaj hal ki. Ha így haladunk, 25 év alatt a jelenlegi fajok egytizedét veszítjük el.

...86 000 hektár esőerdőt váganak ki. Ez Budapest területének 1,6-szorosa.

...a sivatagok területe 20 000 hektárral nő. Ez havonta egy Somogy megyéni terület.

Naponta Magyarországon...

...250 ezer köbméter talaj pusztul le.

...közel 180 ezer tonna széndioxidot és 720 kg erősen mérgező nehézfémet bocsátunk ki a levegőbe.

...Egy fővárosi lakosra naponta átlagosan 1,45 kilogramm, azaz 3-6 liter szemét jut. Az évi mennyiséget az országban egyenletesen elterítve 30 centiméteres réteget kapnánk.

Környezetvédelmi okok

Az emberiség környezetszennyező magatartása jelentős mértékben veszélyezteti Földünk jövőjét, kockáztatja gyermekeink, unokáink majdani létét. Sokszor hallottuk már - mégsem elégszer: tennünk kell valamit... Ön is tud tenni valamit, kedves Olvasó!

Talán meglepő, mégis igaz: Önre komoly felelősség hárul e világméretű probléma megoldásában. Ha ügyelünk arra, hogy az életünket „túlkényelmesítő” termék és a **felesleges hulladék** (pl. áruk túlcsomagolása) **ne lépje át otthonunk küszöbét, mi is tetünk valamit a környezetért!** Ha a hulladék „vásárlása” mégsem kerülhető el, megtanulhatjuk, miként gyűjtsük és tároljuk azt. A környezeti hatások mellett azonban a gazdaságossági szempontok is fontosak lehetnek egy háztartásban.

Gazdaságossági okok

Felelősségteljesen élni, és környezetbarát háztartást vezetni - többek között - annyit jelent, hogy csaknem felére, sőt, **akár egyharmadára is visszafoghatjuk az otthonunkban felhalmozódó szemétmennyiséget**, ami eddig válogatás nélkül, egyenesen a szeméttelre került. Kisebb vagy kevesebb kukát igényelhetünk, és így olcsóbb a helyi közszolgáltató is.

Ha a lakosság által termelt szemét mennyisége nő, újabb hulladéklerakókat kell építeni. Ráadásul az egészséget nem veszélyeztető, korszerű lerakók kiépítése igen sok pénzbe kerül. Ennek költségei részben a lakosságot terhelik. (Korszerűbb hulladéklerakó = növekvő szemétdíj!)

Akkor hát rajta! Vágjunk bele! Egy kis odafigyeléssel Ön is részese lehet, ahogyan családok ezrei igyekeznek helyreállítani a természet megbomlott egyensúlyát. Mekkoraát sóhajtana a Föld, ha valamennyi háztartásban így cselekednénk!

2. MEGELŐZÉS - HOGYAN ELŐZZÜK MEG A HULLADÉK KELETKEZÉSÉT?

A hulladékok keletkezését több lépésben előzhetjük meg: 1. kritikusan kezeljük a reklámokat; 2. környezettudatosan vásárolunk; 3. megvizsgáljuk az áru csomagolását; 4. figyeljük a környezetbarát termék jeleket; 5. új termék vásárlását egy-egy praktikus ötlettel helyettesítjük. Mindez részletesen:

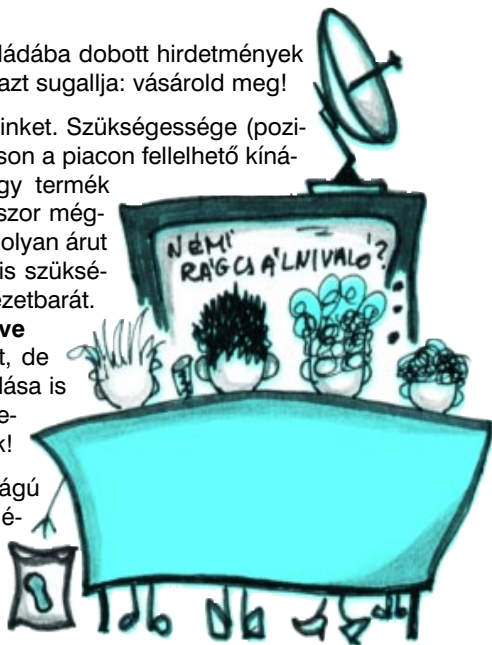
1. LÉPÉS: A REKLÁMOKRÓL...

A televízióból áramló reklámok, a postaládába dobott hirdetésmények és katalógusok, az Internet, mind-mind azt sugallja: vásárold meg!

A reklám befolyásolja vásárlási döntéseinket. Szükségessége (pozitív hatása) abban rejlik, hogy tájékoztasson a piacon fellelhető kínálatról, az árak megváltozásáról, egy-egy termék működésének magyarázatáról stb. Sokszor mégis félrevezetheti a vásárlót. Nemegyszer olyan árut kívánunk meg, amelyre igazából nincs is szükségünk, vagy olyat, amely kevésbé környezetbarát.

Igy keletkezhet a felesleges, illetve többelhulladék is, hiszen a megkívánt, de mégsem létfontosságú áru is, csomagolása is szemétként végzi. Gondolkodjunk, mérlegeljünk, mielőtt engedünk a csábításnak!

Az alábbi táblázat egybeveti a létfontosságú termékeket, más azonos funkciójú termékekkel (helyettesítő termékek). Utóbbiak csomagolásai talán feleslegesen növelik a szemetesünk tartalmát, ráadásul az ilyen áruk (élelmiszerek esetén) nem is annyira egészségesek.

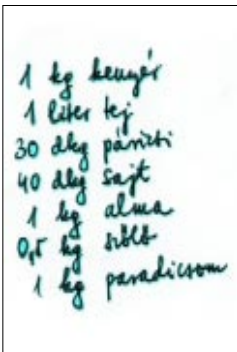

Termék	Funkció	Helyettesítő termék
csapvíz, tea, házi szörp (pl. bodza), frissen facsart gyümölcs- ill. zöldség-levek	szomjat oltanak	ivás cukrozott szénsavas üdítők
friss gyümölcsök és zöldségek (pl. alma- és répaszeletek)	rágcsálni- ill. ropogtatnivalók	rágcsálás chips, kekszek, édességek
fonottkosár, vászonszatyor	könnyítik az áruk kézi szállítását	bevásárlás műanyag szatyor
konyhakés	kenyér-szeletelés	konyhai eszközök kenyérszelő gép
kézi konzervnyitó	konzervek felnyitása	elektromos konzervnyitó

2. LÉPÉS: KÖRNYEZETTUDATOS VÁSÁRLÁS

- **Gondoljuk át jobban vásárlási döntéseinket!** Próbáljunk előre tervezni, figyelmesen vásárolni, és legyünk határozottak!

Ha kevesebb hulladékot akarunk termelni, pusztán megfontoltabbnak kell lennünk. Hisz olykor mellőzhető az, amit a kosarunkba teszünk, s már a vásárlási döntéseink során tudatosan megtervezhetjük, mi az, amire igazán szükségünk van.

- **Bevásárláshoz készítsünk listát,** s ehhez ragaszkodjunk: csak az előzetesen kigondolt, feljegyzett vagy gondolatban rögzített termékeket tegyük a kosárba ill. kocsiba.
- **Terméket vegyünk, ne kupakot, vonalkódot, illetve csatolt terméket.** Ne a nyereséjártékoktól várjuk életünk jobbra fordulását. A csatolt termékeket (pl. sampon mellé csomagolt lufi, eldobható toll ill. fényképezőgép) se csak azért vásároljuk, mert csatolt termék van rajtuk. Akkor vegyük meg csak az árut, ha valóban nélkülözhetetlen.
- **„Egyet fizet, kettőt kap!”** Ha tényleg kettőre van szükségünk, vásároljunk nagy kiszerelesben. **Vegyünk koncentrátumokat, nagyobb kiszerelesű, utántöltős termékeket** (mosó- és mosogatószer, öblítőszer, kávé, tejpor stb.).
- **Közlekedjünk célirányosan:** ne kalandozzunk el az árutól roskadozó pultok és polcok között, így könnyen „beeshet” a kosárba egy-két felesleges termék. (Időt és pénzt takarítunk meg.)
- **Gondoljuk meg, érdemes-e elfogadnunk az ingyenes termékmintákat.** (Igaz, díjmentesen hozzáférhetünk, de többnyire nincs rá nagy szükségünk.)
- Írjuk ki a postaládára: **„reklámot, szóróanyagot kérem, ne dobjon bel!”**

Amennyiben megtettük az első lépést, vagyis megtanultuk, hogy szemetünk mennyiségét nagyban befolyásolják vásárlási szokásaink...; ha tudjuk már, hogy - kezünkben egy terméklistával - átgondolt, célirányosan megtervezett utat célszerű bejárnunk az üzletekben, és eszünk ágában sincs engedni a csábításnak, nem akarunk a csillogó-villogó reklámvilág csapdájába esni...

...akkor gratulálhatunk magunknak, hiszen tisztában vagyunk azzal, hogy megváltozott fogyasztói viselkedésünkkel bizonyos mennyiségű szemet keletkezését is megelőzzük. Megtettük az első, s egyben legfontosabb lépést ahhoz, hogy a helyes hulladékgazdálkodás aktív és bölcs szereplői legyünk otthonunkban. Jöhet a harmadik lépés!

3. LÉPÉS: A CSOMAGOLÁS TANULMÁNYOZÁSA

A csomagolás szerepe:

- megőrzi a termék tulajdonságait;
- növeli a termék (pl. romlandó élelmiszerek) eltarthatóságát;
- információkat szolgáltat a fogyasztó számára a termék minőségéről, összetételéről, használatáról, származási helyéről stb.;
- segít a vásárlást követő hazaszállításakor.

Napjainkban, a termékek döntő hányada csomagolt áru, ideértve az előre csomagolt, kiszerelésben kínált árukat is. Magyarországi felmérések szerint, az egy lakos által „megvásárolt” csomagolóanyag mennyisége évi 70 kg.

Nem is sejtjük, hogy a különböző termékeket gyártó cégek mennyi értékes alapanyagot és energiát használnak fel a csomagolásra. Valamennyi felhasznált nyersanyag és energia árát teljes egészében a fogyasztó, azaz mi fizetjük meg. Gondolt Ön már arra, hogy heti bevásárláskor mennyi szemetet (hulladékot) cipel haza?

Az utóbbi harminc évben, a csomagolási hulladék mennyisége ötszörösére növekedett (pl. műanyagok). A műanyag alapú csomagolóanyagok megjelenésével napvilágot látott az ún. egyutas, azaz egy használat után eldobandó csomagolás, amely mellesleg a jelenlegi csomagolóanyagok éllovasának számít.

Kis odafigyeléssel megtapasztalhatjuk, hogy hétköznapjainkat mennyire átszövik a felesleges hulladékot produkáló helyzetek. Az utcán kezünkbe nyomott **hirdetőcédulák**, a **gyorsétermekben** elfogyasztott ételek **csomagolási hulladéka**, az élelmiszerosztályon **ingyenesen hozzáférhető műanyagzacskók**, és még sorolhatnánk, egyre csak növelik a szeméthegegyeket.

➤ Gondolta volna, hogy a csomagolásnak egyre hangsúlyosabb rendeltetése van a marketing területén? Magával kell ragadja, fel kell bátorítsa a vásárlót, s mindezt néhány másodperc alatt. Próbálkozzunk inkább a **termék alapján, és ne a csomagolás szerint dönteni!**

➤ A csomagolások nagy része (palackok, flakonok, egy vagy több-rétegű papír- ill. műanyagdobozok, nylonok, faanyagok stb.) a kukában végzi. **Érdeemes előnyben részesítenünk az egyszerű csomagolású árukat!**

➤ Tartsuk szemmel a termékek csomagolásán lévő feliratokat, információkat. **Nézzük meg az áru szavatossági idejét.** Ha már otthon vesszük észre, hogy a termék romlott, mást nem tehetünk: kidobjuk a szemétkébe. (Drága „multság”!)

➤ **Figyeljük a termék származási helyét.** Vásároljunk olyan terméket, amelyet minél közelebb gyártanak lakhelyünkhöz. (Így kisebb lesz a szállítás okozta légszennyezés mértéke.)

4. LÉPÉS: KÖRNYEZETBARÁT TERMÉK JELÖLÉS

Környezetbarát termékek azok az áruk, amelyek:

- megújuló, vagy újrahasznosított alapanyagokból készültek (bővebben lásd a X. oldalon);
- gyártásuk során, és használatuk alatt kevésbé károsítják a környezetet;
- használati idejük lejáta után a környezetet nem károsítva elbomlanak, vagy újrahasznosíthatók.

A környezetvédelem előtérbe kerülésével a gyártók is kezdik felismerni: egyre több fogyasztó tartja fontosnak, hogy környezetbarát termékeket vásárolhasson.

Vásárlásnál megbízható segítséget jelentenek az országos vagy nemzetközi környezetbarát termék jelek. Ezeket a jeleket minősítő bizottságok ítélik oda olyan termékeknek, amelyek megfelelnek egy adott követelményrendszernek.

Alighanem Ön is találkozott már olyan termékekkel (pl. hűtőszekrény, tojástartó tálca, természetes alapanyagú cirokseprű), amelyek csomagolásán a következő - magyar „Cédrus”, a német „Kék Angyal”, vagy az Európai Unióban használatos - környezetbarát termék jeleket fedezhette fel.

Az ilyen jellel rendelkező termékekben nyugodtan meg lehet bízni, mert garantáltan környezetbarátak.

Keressük a környezetbarát termékeket. Fűrkésszük a csomagoláson feltüntetett termékcímkeket.

A magyar „Cédrus”

„Kék Angyal”

„EU-virág”

- **Elsősorban a hazai termékeket vegyük meg,** ezzel nemcsak a magyar munkahelyeket támogatjuk, de a szállítási környezetszennyezést is csökkentjük.
- Sok más jellel is találkozhatunk. Néhány csomagoláson kis fécskát, egymásba futó nyilakat, feliratokat találhatunk. A táblázat egypár gyakori termékjel jellemzőit foglalja össze:

Jel	Magyarázat
	A körkörös nyilakból álló jel (Móbiusz szalagként is emlegetik), ha nem tartalmaz kiegészítő információkat (feliratokat, számokat, magyarázatot), önmagában nem tekinthető környezetbarát termék jelnek.
	Ezek a jelek műanyag termékeken (pl. szemeteszák, pohár) ill. csomagolóanyagokon láthatók. Általuk azonosítható az anyag összetétele, s így könnyebb a szétválogatásuk.
	Jobb, ha a csomagoláson rövid felirat jelzi, miért is nevezi a gyártó környezetbarátnak az adott árut (pl. újra feldolgozott anyagból készült, nem tartalmaz egészségre ártalmas anyagokat, környezetkímélő, biológiailag 98%-osan lebomló összetevőkből áll).
	A „Green Dot” (Zöld Pont) az Európai Unió országaiban használt jel, azt jelenti, hogy a gyártó szerződést kötött egy arra szakosodott céggel a csomagolási hulladék elszállítására, s annak díját fizet. A „zöldpontos” hulladékokat egy külön megjelölt kukában gyűjtik. Hazánkban is előkészületben van hasonló rendszer, amely megkapta a „Green Dot” használati jogát.

5. LÉPÉS: TERMÉK HELYETTESÍTÉSE

Helyettesítő termékről beszélünk, amikor adott terméket egy másikkal helyettesítünk (pl. drága takarítórongy helyett egy szétnyűtt trikót használunk.) Vannak termékek, amelyekért pénzt kiadunk igazán kár. Egyszerű és nagyszerű megoldásokat találhatunk ki, ha egy kicsit körülnézünk a szekrényben, fiókban.

- **Papírtörölköző helyett használhatunk** a nagyanyáink által is jól bevált **egyszerű textiltörölközőt vagy konyharuhát**. Még ha gyakran kell is mosni, nem keletkezik felesleges szemét... (A frissensültek felesleges olajának felitatásához azonban jobb a papírtörő.)
- **Ha tehetjük, inkább fehérítetlen, szürkés árnyalatú, újrapapírból készült papírtérmekeket vásároljunk**. A papír zsebkendő, a vécépapír, a papírpelenka, a levélpapír és boríték, az egyszerű csomagolópapír vagy papírzacskó, amennyiben fehér színű, nyilvánvaló, hogy papírfehérités útján vált hófehérré. A fehérítő eljárás környezetszennyezéssel jár, és feleslegesen is adunk ki több pénzt ezekért a termékekért. A fehér papír nem higiénikusabb a szürkés árnyalatúnál.
- **Gondolt már arra, hogy a hagyományos textilpelenka vásárlása mennyivel környezetbarátabb és olcsóbb?** A textilpelenka vízfelvétele ugyan kisebb, mint az eldobó pelenkáké, mégis mindkettőt ugyanúgy, naponta ötször-hatszor kell váltani.

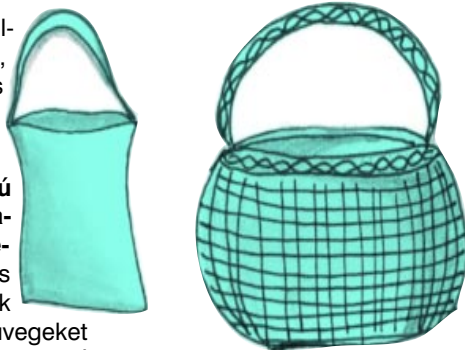

Az ún. eldobó pelenkát viselő baba szobatisztaságáig (két és fél éven át) - csak az ilyen típusú pelenkából - átlag egy tonna hulladék keletkezik. Egygyermekes, kisbabás családokban a szemetes felét a papírpelenka tölti ki.

A papírpelenka több mint harmincéves múltra tekint vissza. Jóllehet praktikus és kényelmes, ellenzői szerint, alkotórészei miatt nem annyira egészséges viselet. Bármilyen technológiai megoldással is készült, a tiszta pamut alapú textilpelenka légáteresztő képességével nemigen veheti fel a versenyt. Sőt, a textilpelenka (elviselhető) kényelmetlensége miatt a baba is hamarabb lesz szobatiszta! Ráadásul jelentős, több ezer forintos megtakarítás is jelent, ha ezt a típust vásároljuk.

- Megspórolhatjuk a drága takarítórongyokért kiadott pénzt. **Takarításra, portörlésre kiválóan alkalmasak** és jó nedvszívó képességgel rendelkeznek a **régi, elhasznált ruhadarabok, trikók, foszladozó törölközők**.
- Ha tehetjük, a vákuumcsomagolt felvágottak, sajtok stb. helyett választhatjuk a **pultnál kapható friss és kevesebb csomagolóanyagot** igénylő termékeket!
- **Eldobható elem helyett használjunk újratölthetőt!** Az elhasznált szárazelem, veszélyes hulladék. Ha mégis szárazelemet használunk, később keressünk fel gyűjtőhelyeket.
- **Hordhatunk magunknál vászontáskát, vihetünk magunkkal fonott kosarat!** Egy környezettudatos háziasszony nem fogadja el a pénztárnál kínált „ajándék” műanyag-

táskát. Sokkal környezetbarátabb megoldás, ha hordunk magunknál vászontáskát, vásárláshoz pedig fonott kosarat viszünk, s egyenesen abba helyezzük a megvásárolt árukat.

- **Inkább a visszaváltható csomagolású (betétdíjas üveg, műanyag), illetve újrahasznosított anyagból készült termékeket válasszunk!** (Az utóbbi időben sajnos visszaszorult a betétdíjas csomagolások hazai alkalmazása. Ami a visszaváltható üvegeket vagy műanyag termékeket illeti, csak kevéssel találkozhatunk: pl. ásványvíz, kólásüveg. Erről bővebben a 14. oldalon olvashatunk.)
- Ha olyan termékeket vásárolunk, amelyek **javíthatók, cserélhetők és hosszú élettartamúak**, nem kell minden évben újat vennünk. Így is spórolhatunk.
- Mi is készíthetünk mirelitet. **Kiürült margarinos dobozba gyümölcsöt és zöldséget egyaránt lefagyaszthatunk**, ezzel elérhetjük, hogy nem vásároljuk meg a boltban kapható fagyaszott áru csomagolását.

3. ÚJRAHASZNOSÍTÁS, ÚJRAHASZNÁLAT – HOGYAN GYŰJTSÜK, HOGYAN HASZNÁLJUK TOVÁBB VAGY TÖBBSZÖR A TERMÉKET?

A hulladékok keletkezését tehát nem csak megelőzéssel, átgondolt és környezettudatos vásárlással akadályozhatjuk meg. Egyfajta „utógondozással” további lépéseket tehetünk az ügy érdekében: 6. egyes termékeket újrahasznosítunk, illetve szelektíven gyűjtjük a hulladékot; 7. visszaváltjuk a betétdíjas üvegeket és palackokat; 8. bizonyos termékeket újrahasználnunk, megnöveljük élettartamukat; 8-10. megfelelően kezeljük a veszélyes és a nem veszélyes hulladékokat.

A háztartásban nincs egyetlen olyan használati tárgy sem, melyhez ne a Föld természeti kincseit használták volna fel a gyártás során. A különféle ásványkincsek (pl. bauxit, vas), energiahordozók (pl. kőolaj, földgáz) és egyéb nyersanyagok (pl. fa) mindmind az ember fogyasztói szükségleteit szolgálják. Ezek akkor is értékesek maradnak és lesznek a jövőben is, amikor nekünk már nem kellene. Ha már meglévő termékeinket **újrahasznosítás céljából kezeljük** (pl. szelektíven gyűjtjük), **vagy újrahasználguk** (pl. elhasználdott trikót takarítóeszköznek használjuk), **nagymértékben csökkenthetjük a hulladékok felesleges halmozódását.**

Újrahasznosításkor (angolul: recycling) a termék anyagában hasznosul: ismét alapanyagot képeznek (másodnyersanyag), s új terméket gyártanak. A folyamat nélkülözhetetlen feltétele az anyagok gondos és tiszta szétválogatása, szelektálása. (Pl. törött üvegekből megint befőttesüvegeket készítenek.)

Amennyiben figyelünk a termékek teljes élettartamára, vagyis igyekszünk azokat minél tovább használni, ha megkeressük azokat a lehetőségeket, amelyekkel egyes árukat másoknak - saját használatra - továbbadhatunk, igen bölcsen járunk el.

6. LÉPÉS: ÚJRAHASZNOSÍTÁS, SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS¹

A szelektív hulladékgyűjtés célja:

- a másodnyersanyagok kinyerése, azok újrahasznosításának megkönnyítése;
- a szemét mennyiségének csökkentése, s így a szeméttlerakó élettartamának növelése.

A természeti erőforrások kétfélek: *megújuló* (pl. napfény, szél, természet fa) és *nem megújuló* (pl. kőolaj, vasérc, mészkő). Az előbbiek korlátlan mennyiségben állnak rendelkezésre, utóbbiak idővel kimerülhetnek. Az elhasználdott papír, a vissza nem váltható vagy törött üveg, az üres sörös doboz nem szemét, hanem értékes nyersanyag!

Tudja Ön, hogy a háztartásban keletkező hulladék 50-60%-a másodnyersanyagként (a termelésbe visszaforgatható) vagy komposztalapanyagként újrahasznosítható? A másodnyersanyag termelésbe történő visszaforgatására hazánkban a papír esetében van egy jó példa: újra csomagolóanyagot gyártanak belőle.

- **Ha tehetjük, vásároljunk újrahasznosított termékeket!** Az újrahasznosított termék gyártása kevesebb nyersanyagot igényel, kevésbé szennyezi a levegőt, a talajt, a vizet, mi több, minimális hulladék keletkezik.
- **Ha azokat a termékeket, amelyeket biztosan nem tudunk már tovább, vagy újrahasználni szelektáltan gyűjtjük, védjük a természetet, segítjük az újrahasznosítást.** Ennek előfeltétele, hogy a hulladékot már keletkezésekor szét kell válogatni, mert az újrahasznosításhoz csak az egynemű, egymással nem szennyezett, tiszta anyagok (pl. ételmaradékkal nem szennyezett doboz) gyűjthetők egybe. A gondosan szétválogatott hulladékot (ún. másodnyersanyagot) ezt követően a hulladékkezelő vállalatok átvizsgálják, feldolgozzák, majd a feldolgozott hulladék bálázva vagy konténerekben folytatja útját az újrahasznosító cégekhez. Így válik újra a termelési folyamat részévé.

A nyugat-európai lakosok körében a szelektív hulladékgyűjtés jól ismert módszer. Szerencsére már Magyarországon is akad egy-két város (pl. Pécs, Győr), ahol a szelektív hulladékgyűjtés szervezett körülmények között zajlik. Egyre több város próbálkozik. Remélhetőleg nem kell sokat várnunk, és a szelektív gyűjtés országszerte elterjed majd.

- Ha a külön gyűjtött, illetve szelektált hulladék szervezett elszállítása lakhelyünkön megoldatlan, fogjunk össze a szomszédokkal, ismerősökkel, és **javasoljuk az önkormányzatnak hulladékudvar megnyitását, illetve a szelektív hulladékgyűjtés bevezetését.** Számos szervezet készséggel nyújt segítséget.

¹ Ezen alfejezet nagymértékben támaszkodik a BÍOKOM Környezetgazdálkodási Kft. tájékoztató füzetének anyagára. A szelektív hulladékgyűjtést segítő (hulladékátvevők, hulladékudvarok, tanácsadás stb.) szolgáltatókról a KISOKOS 21. oldalán, a Hasznos címek c. fejezetben olvashatunk.

Az otthoni szelektív gyűjtés feltételei

- A hulladékot gondosan, mindig anyagfajtként kell válogatni. Három-négy hulladék-fajta szelektív gyűjtése könnyen kivitelezhető. A papír, az üveg, esetleg a műanyag flakon gyűjtéséhez vegyünk elő egy dobozt, a szerves anyag tárolásához csupán egy vödörre van szükség, a maradék pedig mehet a hagyományos szemetesbe.
- Gondoskodjunk a szelektált hulladék elszállításáról (pl. hulladékudvar, iskolai akció, szolgáltató vállalat).

Mi szelektálható, és mi nem?

A következő táblázat a szelektálható és nem szelektálható hulladékokat foglalja össze anyagfajtként:

SZELEKTÁLHATÓ (Vigyázzunk, ne legyen szennyezett!)	NEM SZELEKTÁLHATÓ
Papírhulladék	
csomagoló doboz, karton, újságpapír (napilapok, magazinok), iroda- és géppapír, telefonkőnyv, élelmiszerdobozok (pl. müzlis), barna papírcsckó	tejes, tejfölös, üdítős doboz, élelmiszerrel szennyezett papír, matrica, címke, indigó, műanyag ablakkal vagy címkével ellátott boríték, hőérzékeny faxpapír
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ha lehet, madzag, szalag, drót, műanyag szatyor, olajos vagy zsíros papír soha ne kerüljön a papírgyűjtő tartályokba! Az élelmiszer erjedni kezd, és elszennyezi a vele érintkező másodnyersanyagokat, amelyek ilyen formában már nem hasznosíthatók újra. 	
Üveghulladék	
lekváros, üdítős, bébiételes, italos üveg, valamint barna, zöld ill. fehér üveg	ablaküveg, villanykörte, TV-képcső, tükör, agyagedény, szemüveg, kerámia, üvegedények (jénai tál, kristálypohár szilánkok), autószelvédő
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ha lehet, mossuk és öblítsük el az üvegeket, távolítsuk el róluk a címkét és a fedőt! 	
Műanyag hulladék	
ásványvizes, üdítős (PET) ² palackok, fóliák, PP, PE, HDPE jelzésű csomagolóanyagok, samponos vagy öblítő flakon	mikrohullámú tálca, gyerekjátékok, joghurtos ill. margarinos dobozok
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ha lehet, mossuk és öblítsük el a műanyagot, vegyük le a címkét, a fedőt és a kupakot!! 	

² PET = polietilén (hőre lágyuló, sav- és lúgálló műanyag)

A hulladék begyűjtésének módozatai

1. Hulladékudvar

Kerítéssel körbekerített hulladékgyűjtő hely, ahová elvihetjük a szelektált háztartási hulladékokat. Itt szinte mindent elhelyezhetünk, környezetkímélő módon. Az egyes hulladékfajták innen a megfelelő ártalmatlanítási helyre kerülnek.

Hogy ne kelljen hiába fáradnunk egy lakóövezetéhez közeli, vagy egyéb kiválasztott hulladékudvarig, érdemes előtte megkérdezni, mely anyagokat veszik át. Ezek általában a következők: nagy méretű hulladékok (pl. bútor, háztartási gépek, fém, lekaszált fű), veszélyes anyagok (használt akkumulátor, szárazelem, lejárt gyógyszer, növényvédőszer-maradék, gumiabroncs), használt étolaj, fém, papír, üveg, zöldhulladék, építési törmelék, műanyag, gumiabroncs stb. Átvételre és gyűjtésre nem alkalmasak: háztartási vegyes hulladék, egyéb veszélyes hulladék, robbanásveszélyes anyag. (Címeiket lásd a 21. oldal Hasznos címek c. fejezetében.)

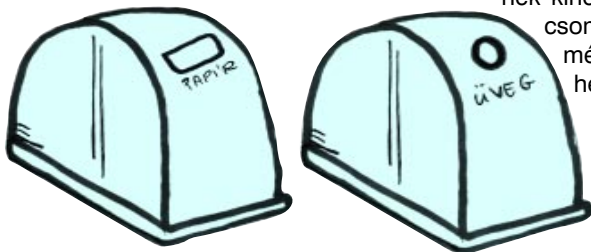
2. Gyűjtőjárat (házhoz járó gyűjtés)

A „mozgó hulladékgyűjtésnek” is nevezhető gyűjtőjárat különböző hulladékfajták befogadására alkalmas, speciális rakfelületű gépjárművekből tevődik össze. Rendszeresen, meghatározott időben és helyen jelenik meg, figyelemfelkeltő kürtszóval jelzi érkezését. Az otthon szelektíven gyűjtött hulladékot veszi át. Az ilyenformán általában leadható anyagok: papír, üveg, műanyag, fém.

3. Gyűjtőpont járdaszigeten

Azokban a városokban, településeken, ahol a szelektív hulladékgyűjtést megszervezik, legtöbbször üveg, papír és műanyag hulladékok gyűjtésére alkalmas konténerek kerülnek kihelyezésre. Főként forgalmas csomópontok, utcasarkok, intézmények és üzletek dicsekedhetnek gyűjtőkonténerekkel.

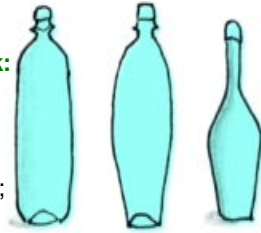

7. LÉPÉS: MI VÁLTHATÓ VISSZA?

Az utóbbi időben sajnos visszaszorult a betétdíjas csomagolások hazai alkalmazása. Visszaváltható üveg vagy műanyag termékekkel csak elvétve találkozhatunk (pl. ásványvíz, kólásüveg).

Az általában visszaváltható termékcsomagolások:

- egyes műanyag, 2 literes üdítő palackok;
- néhány 0,2 literes üdítő üveg;
- egyes műanyag, 1,5 literes ásványvizes palackok;
- néhány 0,2-0,5 literes szeszes ital üvege;
- egyes pezsgős üvegek;
- 0,5 literes szörpös üvegek;
- 0,5 literes sörösüvegek (többnyire);
- 0,75-1 literes borosüvegek;
- műanyag boros kannák.

8. LÉPÉS: KOMPOSZTÁLÁS³

A komposztálható szerves anyagok általában műanyag szemeteszákokba kerülnek. A levágott fűvet, gallyakat és lehullott faleveleket gyakran elégetjük, ezután elmelegyünk egy szakboltba, és drágán szerves vagy szervesetlen trágyaszereket vásárolunk. Nincs ez így rendjén...

A feldolgozott szerves zöldhulladék talajjavításra, tápanyag-utánpótlásra közvetlenül használható, a biológiai körforgásba visszavezethető. Ráadásul így kevesebb hulladék-lerakóhelyre van szükség.

A komposztálás alapanyagai

A következőkben összefoglaljuk, melyek a komposztálható és a nem komposztálható szerves anyagok:

A komposztálás előnyei:

- az így nyert értékes humusz helyben marad;
- nem kell a zöld hulladék el-távolításáról és elszállításáról gondoskodni;
- nincs szükség drága műtrágyára. (A műtrágya túlada-golás következtében a talaj-szerkezet könnyen káro-sodhat, összetétele kedve-zőtlenül alakul.)

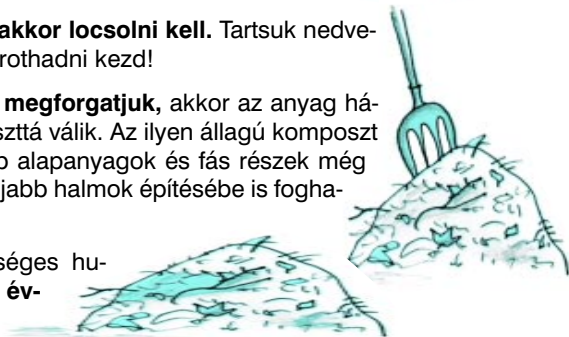
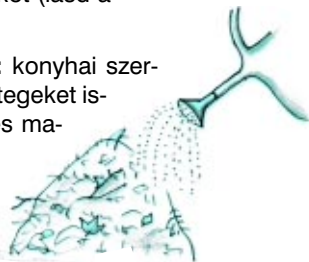
Konyhai zöldhulladék	Kerti zöldhulladék
<ul style="list-style-type: none">• zöldség és gyümölcsmaradékok (a gyümölcsök egész ben, a déligyümölcs héja és a zöldségek aprítva);• kávézacc és tea (szűrőpapírral együtt);• tojáshéj (kicsit összetörve);	<ul style="list-style-type: none">• avar, levágott fű (nagyobb men-nyiség esetén külön gyűjtendő);• vadvirágok, évelő növények, zöldségek (összeaprítva);

³ E fejezet az Öko-Fórum Alapítvány tanfolyami anyagaira épült. A szervezet komposztálással kapcsolatos tanácsadással is szolgál (elérhetőségüket lásd a 21. oldal hasznos címeinél.)

Konyhai zöldhulladék	Kerti zöldhulladék
<ul style="list-style-type: none"> • ételmaradék (csak kis mennyiségben, rögtön elkeverve) - hús és folyadék nem; • alom (csak növényevő kisállatok ürüléke és csak természetes alom); • tollak, állatszőr. 	<ul style="list-style-type: none"> • faágak, fanyesedékek (őrölve, összeaprítva).
Tilos a komposztba tenni	
<ul style="list-style-type: none"> • húsmaradék, csont, olaj; • gyökérdarabok (főként a tarackos gyomok); • macska és kutyaürülék; • kő, üveg, műanyag, fém, nyomtatott papír (nehézfémtartalmú festékek miatt); • építési faanyag, vegyszerrel kezelt fa, hamu (kivéve fahamu), porzsák. 	

Komposztálás kertes házban

- **Válaszunk ki egy területet** a kert egy árnyékos szegletében. **Lazítsuk fel a talajt**, felszínére **aprított faágakat, száraz fűvet vagy szalmát** terítsünk.
- Az aprított szerves hulladékot **rétegenként terítsük szét a talajfelszínen. Építsük halmot**: domb vagy hasáb alakúra. Halmok építése helyett, akár **jól szellőző komposztárolóba is rakhatjuk** a szerves hulladékot (lásd a következő oldalon).
- **Az egyes alkotóelemeket rétegenként helyezük egymásra**: konyhai szerves hulladék, kevés föld, fahamu, kerti zöldhulladék. Ezeket a rétegeket ismételjük mindaddig, amíg a halom el nem éri a kb. egyméteres magasságot.
- Az érés meggyorsítása érdekében **oltóanyagot is szórhatunk a rétegek közé** (legjobb az érett komposzt, de kaphatók e célra különféle készítmények is).
- **Ha a komposzt túlságosan száraz, akkor locsolni kell.** Tartsuk nedvesen, de soha ne vizesen, mert akkor rothadni kezd!
- Ha a komposztot **havonta alaposan megforgatjuk**, akkor az anyag három-négy hónap alatt félérett komposztá válik. Az ilyen állagú komposzt majdnem földszerű, de a keményebb alapanyagok és fás részek még felismerhetők. Ezzel párhuzamosan újabb halmok építésébe is foghatunk.
- A komposzt végterméke, a mesterséges humusz **beoltás nélkül hat, hidegebb évszakokban kilenc hónap alatt készül el.** Felhasználás előtt hagyjuk még két hónapig pihenni.

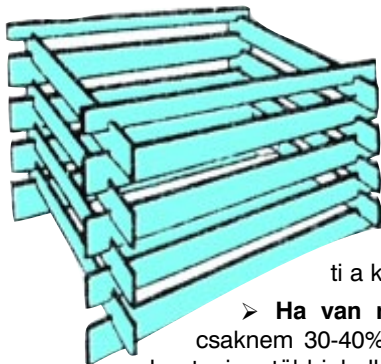
- **A kész komposzt a friss, erdei avar illatára emlékeztet**, ez a természetes biológiai folyamat, a korhadás jele. Ellenben a bűzös szag a nem kielégítő, természetellenes folyamat, a rothadás ismérve.
- **A jó komposzt állaga akkor megfelelő, ha olyan, mint a kifacsart szivacs:** nedves tapintású, de nem lehet belőle több vizet ki nyomni.

Komposztálás lakótelepi övezetben

Komposztálni nem csak kertészeteknél vagy kertek házak udvarán lehet. Gond nélkül megvalósítható akár városi környezetben is (társasházak, lakótelepek), csupán két feltétel kell, hogy teljesüljön:

- álljon a lakók rendelkezésére egy kisebb-nagyobb lakókert;
- legyen néhány elkötelezett és lelkes lakó, aki szereti a kerti munkát, és felelősséget érez környezete iránt.

➤ **Ha van rá lehetőség, komposztáljunk!** A háztartási szemét csaknem 30-40%-a különféle szerves anyag, amelyet célszerű szétválasztani a többi hulladéktól, hogy komposztálással visszakapjuk szerves anyag tartalmát. Az egykor „élő” anyag így kerül vissza a természetes körforgásba.

9. LÉPÉS: ÚJRAHASZNÁLAT, ÉLETTARTAM-NÖVELÉS

Az **újrahasználat** (angolul: reuse) esetén, valamely terméket ugyanarra a célra újra használunk (pl. visszaváltható üveg újratöltése), vagy más célra használjuk fel ismét (pl. egy használt fogkefét radiátorközők tisztítására használunk tovább). Az újrahasználat másik módja, mikor egy terméket átruházunk egy másik személyre. Ha egy terméket többször, vagy tovább használunk, csökken a nyersanyagigény, vagyis kímélően bánunk környezetünkkel.

- **Próbáljuk kihasználni a tárgyak teljes élettartamát!** Vigyázzunk személyes dolgainkra, így nem kell például évente új cipőt vennünk.
- **Érdeemes írunk a papír mindkét oldalára!** A félig használt (egyoldalas) papírlapok (irodapapír, postaládába dobott hirdetések, használt borítékok üres felületei stb.) egyszerű jegyzeteléshez kiválóan alkalmasak.
- **Ajánlatos újrapapírból készült levélpapírt, borítékot ill. füzetet használjunk!** (Az ún. papírmerítési eljárással hulladékpapírból saját levélpapírt készíthetünk. Még ajándéknak sem rossz egy ilyen levelezőkészlet...)
- **Iskolai füzetek, tankönyvek csomagolásához** nem kell feltétlenül drága csomagolópapírokat vásárolnunk. Erre a célra például tájképeket, állatokat stb. ábrázoló **régi falinaptárak színes oldalait is felhasználhatjuk.** Vagy akár a már elolvasott kedvenc magazinjaink oldalait is átlapozhatjuk, hátha akad köztük egy-két tetszetős, könyvcsomagolásra alkalmas oldal.

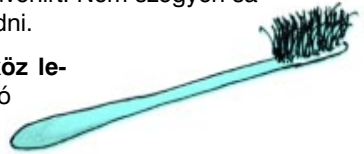

- **A kiürült, vissza nem váltható üvegek akár tárolóedényként is felhasználhatók:** főzéshez különféle alapanyagokat (lencse, bab, mák, rizs, cukor stb.) tarthatunk bennük. Az éléskamra vagy a konyhaszekrény polcain mutatós konyhai díszítőelemek lehetnek. Még dekoratívabbá tehetjük őket, ha valamilyen természetes anyagból (pl. feleslegessé vált textildarabból) kis „sapkát” erősítünk a fedelükre, s rafiával, vagy fonállal rögzítjük.

- **A „senki nem hordja már” ruhák elajándékozhatók ismerősök között, vagy továbbadhatók különféle jótékonyági szervezeteknek** (pl. Vöröskereszt). A használt, kinőtt gyerekruhákat szívesen fogadják a bölcsődék, de jó ötlet lehet az is, ha a rokonság körében cserélgetjük azokat. A kiselejtezett játéktárgyakat a kórházak is örömmel látják.

- **Egy jó ajándék** nemcsak attól jó, hogy örömet szerezhetünk vele. Emellett **legyen tartós, javítható, készüljön természetes alapanyagból** (pl. játék baba, szépitő- és illatszerek, újrapiír füzet).
- **Az ajándék becsomagolásakor, a hagyományos helyett gondoljon környezetbarát papírra, papírzacskóra.** Ugyancsak környezetbarátan járunk el, ha textil- ill. pamutszalaggal, rafiával átkötve csomagoljuk be a szuvenírt. Nem szégyen saját ajándékunkat mástól kapott papírzacskóban átadni.
- **A kiselejtezett fogkefe első osztályú tisztítóeszköz lehet!** Egy ilyen „szerszám” főként takarításkor lehet jó segítőtárs (pl. cipőtisztítás, fűtőtestbordák belső oldalainak tisztítása).
- **A műanyagtáska szemeteszáknak is megfelel.** Ám ha nincs otthon felesleges műanyagtáska, a régi „újságpapír bélelős” módszer még környezetbarátabb. A kisebb zacskók pedig uzsonnacsomagolásra használhatók.
- A lomtalanítás hasznos esemény: használati eszközök felkínálása, elajándékozása újrahasználat céljából. **Mielőtt valamit kidobunk, gondoljuk át, valaki hasznát venne-e a kiselejtezett tárgynak.**
- **A lomtalanításkor kített tárgyakat jobb, ha nem keverjük egybe.** A többi lakó együttműködésével érdemes külön halmokba rendezni az azonos nemű lomokat (üvegek, bútorok, fémtárgyak, edények stb.), ily módon könnyebben válogathatók.

4. HULLADÉKLERAKÁS – HOVA HELYEZZÜK A TÖBBIT?

Szervezett szemétyűjtés, lerakás és égetés

A magyarországi lakások csupán 65%-ától gyűjtik szervezett körülmények között a szemetet. A begyűjtött hulladéknak csak 90%-a "végzi" lerakóhelyen. A lerakók szabad kapacitása 61-62 millió m³, ez mindössze három-öt évre elegendő. A lerakóhelyek 33%-a engedély nélkül működik, 20-30%-uk megfelel az előírt követelményeknek. A nem megfelelően működtetett szeméttelpekről elszivárgó víz könnyen elszennyezheti az ivóvízbázisokat.

A környezettudatos viselkedéshez az is hozzátartozik, hogy a maradék-hulladéktól csak szabályozott módon szabaduljunk meg. (A kukába, ne a kuka mellé és csakis kijelölt lerakóba!)

Ráadásul a közszolgáltatók által beszedett szemétdíj sem fedezi a szemét által okozott környezeti károkat, pedig mind a lerakás, mind a szeméttégetés nagymértékben terheli a környezetet.

Égetőművekbe a szemét 10-15%-a kerül. Jóllehet az eljárás során hő keletkezik, mely az újrahasznosítás valamely formájaként is felfogható, csakhogy a szilárd hulladékból légnemű szennyeződés, veszélyes hulladék (salak és pernye) és egyéb szerves vegyület is keletkezhet, s nem ritka az sem, amikor különféle rákkeltő anyagok szabadulnak fel. Az égetés ugyan jobb, mint a hulladéklerakás, de a legjobb az újrahasznosítás, amikor például a használt papírból újra papírt készítenek.

10. LÉPÉS: VESZÉLYES HULLADÉKOK KEZELÉSE

A veszélyes hulladék az a hulladék, mely az élővilágra, az emberi életre és egészségre, illetve a környezet bármely elemére önmagában is veszélyt jelent. Nem megfelelő tárolása és kezelése esetében ugyancsak károsító hatást fejt ki.

Magyarországon évente 2,8 millió tonna veszélyes hulladék keletkezik, ebből csak 2 millió tonna kerül veszélyes hulladék lerakókba, 660 ezer tonnát pedig elégetnek.

Ügyelnünk kell arra, hogy a háztartásban esetlegesen felhalmozódó veszélyes hulladék a megfelelő helyre kerüljön. (Ez nem az otthoni szemétyűjtő láda!) Az ilyen hulladék **elhelyezéséről és kezeléséről számos szolgáltató gondoskodik.**⁴

A táblázat a háztartásokban általában fellelhető veszélyes hulladékokat tartalmazza:

Veszélyes hulladékok	Lehetséges elhelyezés ⁵
Lejárt szavatosságú kozmetikai szerek (pl. körömlakk és lemosó)	Hulladékudvarok
Lejárt festékek (pl. hajfesték, zománCFesték), kiürült festékesdobozok	Hulladékudvarok
Vegyszerek (pl. hypo, WC- ill. tűzhelytisztító)	Hulladékudvarok
Lejárt növényvédő szerek (pl. sárgavérlúgsó, kékkő)	Hulladékudvarok
Lejárt gyógyszerek	Hulladékudvarok, egyes gyógyszertárak
Használt sütőolaj	Lakossági gyűjtőjáratok, hulladékudvarok

^{4, 5} Szolgáltatókat lásd a 21. oldal Hasznos címek c. fejezetében.

Veszélyes hulladékok	Lehetséges elhelyezés ⁵
Sérült higany-lázmérő	Hulladékudvarok
Beszáradt filctollak, patronok	Hulladékudvarok, esetenként maguk a gyártók
Elhasznált szárazelemek (pl. gomb-, ceruza, góliátelelem)	Egyes óvodák, iskolák, egyetemek, lomtalanítás (csakis dobozba összegyűjtve!), hulladékudvarok
Elhasznált fénycsövek (pl. neoncső, compact cső)	Lomtalanítás, hulladékudvarok
Hűtőgép, akkumulátor	Lomtalanítás, hulladékudvarok
Fáradt olaj (elhasználódott motorolaj)	Lakossági gyűjtőjáratok, hulladékudvarok
Használt autógumi	Lomtalanítás, hulladékudvarok

- **Veszélyes hulladékot, műanyagot, festékmaradékot, festett vagy impregnált fát soha ne égessünk!** Veszélyes anyagokat juttatunk így a levegőbe, mellyel nemcsak a környezet, egészségünket is veszélyeztetjük.
- **A használt elemeket vitessük el gyermekeinkkel az óvodai, iskolai gyűjtőládaiba.** (Mindaddig gyűjtjük a kamrában, garázsban, egy erre a célra elkülönített dobozban.)
- **A veszélyes hulladékot** (vigyázzunk, hogy a kisgyermek, kutya stb. ne férjen hozzá), **ha egy autónyi összegyűlt, vigyük el egy hulladékudvarra.** Gyűjtődobozainktól lomtalanításkor is megszabadulhatunk.

11. LÉPÉS NEM VESZÉLYES HULLADÉKOK KEZELÉSE

- Minthogy egyes hulladékok újrahasznosíthatók, **csak akkor dobjuk őket tűzre, ha sem komposztálva** (részletesen lásd a X. oldal 3. fejezetét), **sem pedig egyéb úton nem tudjuk hasznosítani!** A egyes hulladék égetése több szempontból hátrányos:
 - légszennyezést okoz (pl. műanyag égetése);
 - a szerves anyag tartalom értelmetlen módon megsemmisül (pl. száraz falevelek elégetése);
 - zárt térben való égetéskor a veszélyes anyag az égetőtérben megrekedhet;
 - a keletkező salak továbbra is veszélyes hulladék.

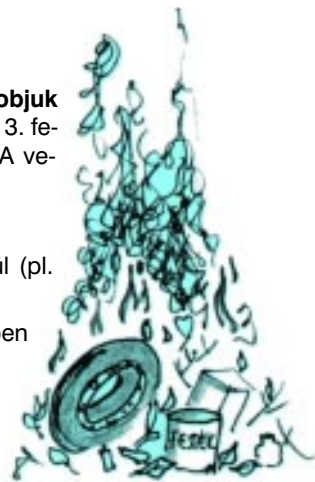
12. LÉPÉS: HOGYAN TEGYÜK A KUKÁBA?

Bizony, nem mindegy, hogyan tesszük a kukába a szemetet.

Hiszen a levegővel teli hulladékok (tejes ill. üdítős dobozok, műanyagflakonok, fémdobozok stb.) feleslegesen foglalják a kuka űrtartalmát!

Taposunk laposra! Tömörítéssel - akár kézzel, akár lábbal - kiszoríthatjuk a nagy térfogatú hulladékokból a levegőt! Így több fér a kukába.

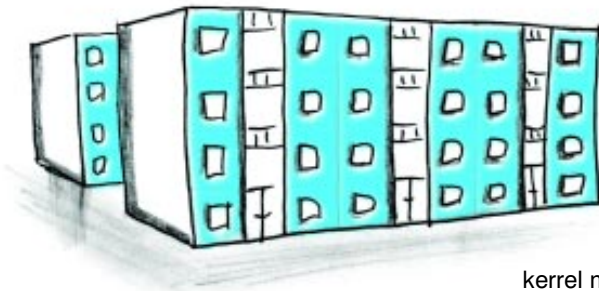

13. LÉPÉS: LAKÓTELEPI HULLADÉKGAZDÁLKODÁS⁶

Ha elhivatottságot érzünk a szelektív hulladékgyűjtés iránt, azonban tanácstalanok vagyunk, mert lakókörzetünkben a gyűjtés még nem ismert, akkor érdemes összefogni a szomszédokkal, ismerősökkel, és javasolni az önkormányzatnak hulladékudvar megnyitását. Különböző szervezetek tudnak segítséget nyújtani. (Lásd a 21. oldal Hasznos címek fejezetét.)

Az élő példa sokszor többet ér bármely jó tanácsnál. Lássunk hát egy példát a tömblakóházi hulladékkezelésről egy mintaértékű vállalkozásnál!

1995-ben egy lelkes kis csapat (Örs Vezér Téri Fák Környezetbarát Egyesület) úgy határozott, kezdeményezi a szelektív hulladékgyűjtés lakóközösségi megszervezését.

Szerették volna nagyberuházás nélkül - kihasználva a lakóház alagsorát - megszervezni a környezetbarát hulladékgazdálkodást, idővel több lakóház bevonásával.

Öt lakóház közreműködésével, a vállalkozás ma már nagy sikerrel működik. Szelektíven gyűjtik a papír-, műanyag-, üveg-, fémhulladékokat, akárcsak a használt sütőolajat és szárazzelemet. 1999-ben az akkori környezetvédelmi miniszter Miniszteri elismerő oklevéllel tüntette ki az egyesületet, 2001-ben pedig a „Zuglóért emlékérmét” is megkapták.

A lakótelepi hulladékgazdálkodás előnyei

- kis közösségekben a gyűjtés jól koordinálható;
- a lakótelepeken nagy a népsűrűség, így kis területen sok hulladék keletkezik ez a begyűjtők, újrafeldolgozók számára vonzó, gazdaságos és környezetkímélő;
- az egyes alkotórészek már a helyszínen másodnyersanyagként kiszerezhetők;
- hosszú távon a társasházak számára gazdaságos (szemétdíj csökkenés, bevétel a hulladékok értékesítéséből);
- mindenki részére (idős, mozgáskorlátozott) könnyen elérhető.

Fontos tudnivalók...

Az általában gyűjthető hulladék: papír, műanyag, fémdoboz, elem, használt étolaj, (szerves hulladék).

Rendelkezésre álló terület: többnyire 4-8 db kukatároló helyiség, amelyek kis mértékű átalakítással alkalmassá válnak a szemét „válogató” gyűjtésére, illetve szállítás előtti átmeneti tárolására.

Szükséges munkálatok: általában a megfelelő aljzat kialakítása, festés, mázolás, csempezés, térelválasztás.

⁶ Forrás: az Örs Vezér Téri Fák Környezetbarát Egyesület honlapja: <http://web.axelero.hu/ovfak>

Gyűjtőrendszer: egyedi (egyéni), igen olcsó kivitelű, kartondobozok felhasználásával, továbbá rögzített acél polcok műanyag rekeszekkel.

Érintettek, hatáskörzet: 150-500 lakó, általános iskolák, óvodák. **Lehetőségek:** néhol komposztálásra alkalmas terület is van a ház körül.

*Ne feledjük, a szelektív hulladékgyűjtés sem old meg minden szemétkérdést... **Legyünk környezettudatos fogyasztók, és csakis olyan árut vásároljunk, amelyre feltétlenül szükségünk van. Előzzük meg a termék hulladékká válását!** Így hulladék sem keletkezik feleslegesen, és megelégedhetünk: környezettudatosan gondolkodunk, mert tudjuk, hogyan bánjunk a háztartási hulladékkal.*

HA CSAK EGYETLEN LÉPÉSSSEL HALADTUNK ELŐRE A FENTIEK ÉRDEKÉBEN, MÁR AKKOR IS SOKAT TETTÜNK A KÖRNYEZETÉRT!

HASZNOS CÍMEK

Forrás: a Hulladék Munkaszövetség (HUMUSZ) KukaBúvár c. folyóirata (1999. tavasz); a Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetsége honlapja (<http://www.kszgzysz.hu/xir.htm>).

HULLADÉKÁTVEVŐK, HULLADÉKUDVAROK

Betűjelek: P: Papír; F: Fém (i.d.: fém italos doboz); Ü: Üveg; V: Veszélyes hulladék; E: Egyéb (pl. textil, gumiabroncs, bútor, háztartási gépek, zöldhulladék, m.f.: műanyag flakonok)

BÁCS-KISKUN-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Dél-magyarországi MÉH Rt. Baja 6500, Nagy István u. Tel: (79) 323-20351	☺	☺	☺		
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Kecskemét 6000, Kiskőrösi út 3., Tel: (76) 484-144, 484-898	☺	☺	☺		
Vastelep Kiskőrös 6200, Izsáki út 19., Tel: (78) 312-092	☺	☺	☺		
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Kiskunfélegyháza 6100, Halasi út 24., Tel: (76) 462-168	☺	☺	☺		
Nyitott Égbolt Vastelep Kiskunhalas 6400, Kiskunmajsai út 8., Tel: (77) 421-430, 422-672	☺	☺	☺		
BARANYA-MEGYE	P	F	V	Ü	E
MÉH Hulladék- és Színesfémkeresk. (Baráth és Társa Kft.) Mohács 7700, Budapesti országút 25/b, Tel: (69) 311-747	☺	☺			
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Pécs 7631, Megyeri út 61., Tel: (72) 324-853, 313-015	☺	☺	☺		
Biokom Kft. hulladékudvara Pécs 7633, Eszék u. 8., Tel: (72) 438-217	☺	☺			
Ereco Rt. Pécs 7630, Gomba u. 4., Tel: (72) 313-011, 324-851	☺		☺		
Elektro-Rec Pécs 7622, Siklósi út 22., Tel: (72) 500-815					☺ e.h.

BÉKÉS-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Békéscsaba 5600, Kétegyházi út 24., Tel: (66) 322-654	☺	☺	☺		
Vasker-Plussz Békés 5630, Szarvasi út. 102., Tel: (66) 412-930		☺			
Hulladékátvevő (Balázs Gábor, vállalkozó) Gyula 5700, Henyei M. u. 19., Tel: (66) 463-191, 463-762	☺	☺	☺		
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Orosháza 5900, Makói u. 41., Tel: (68) 412-368	☺	☺	☺		
BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Gömör-MÉH Kft. Kazincbarcika 3700, Gorkij u. 19., Tel: (48) 312-734	☺	☺	☺		
Észak-magyarországi MÉH Rt. központja és telepe Miskolc 3527, Sajópart, Fonoda u., Tel: (46) 346-611, 346-045	☺	☺	☺		
Gömör-MÉH Kft. Ózd 3600, Bojki út, Tel: (48) 473-098	☺	☺	☺		
Szorgos MÉH Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. Sárospatak 3950, Vásárhelyi Pál u. 26., Tel: (47) 300-826	☺	☺	☺		
Szorgos MÉH Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. Sátoraljaújhely 3980, Bajza u. 26., Tel: (47) 321-271	☺	☺			
Vas-, Fém-, MÉH Kereskedelmi Bt. Tokaj 3910, Ladányi út 23., Tel: (47) 352-430	☺	☺	☺		
CSONGRÁD-MEGYE	P	F	V	Ü	E
ENERGUM Kft. Csongrád 6640, Tanya 571 Tel: (63) 482-888					☺ g.
MÉHFÉSZ Hulladékfelvásárló Bt. szaktelepei Hódmezővásárhely 6800, Csomorkányi út., Tel: (62) 244-052, 241-223	☺	☺	☺		
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Makó, Újváros-MÁV állomás 6900, Tel: (62) 212-356, 211-849	☺	☺	☺		
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Szeged 6721, Dorozsmai út 50., Tel: (62) 461-288	☺	☺	☺		
Ferrocolor Kft. Szeged 6728, Cserje sor 4., Tel: (62) 461-633, 461-831		☺			
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Szentes 6600, Attila út 6., Tel: (63) 311-966	☺	☺	☺		
FEJÉR-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Székesfehérvár 8000, Farkasvermi u., Tel: (22) 315-046	☺	☺	☺		
Székom Rt. újrahasznosító telepe Székesfehérvár 8000, Palotai út 139., Tel: (22) 511-300, 314-556	☺		☺	☺	☺
Duparec Kft. papírhulladék-átvevő telepe Dunaújváros 2400, Papírgyári út 42-46., Tel: (25) 284-000, 283-010	☺				
Vertikál Rt. hulladékudvara Lepsény 8132, Vasút u. (Berhida felé), Tel: (22) 366-029, 366-440	☺	☺	☺	☺	☺
GYŐR-MOSON-SOPRON-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Győr 9024, Szeszgyár u. 6., Tel: (96) 326-133	☺	☺	☺		
Hulladékátvétél Győr 9028, Erfurti u. 7., Tel: (96) 417-103	☺	☺	☺		
Alcufer Kft. Győr 9023, Mészáros u. 13., Tel: (96) 413-225		☺			

GYŐR-MOSON-SOPRON-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Kapuvár 9330, Babóti sor 21., Tel: (96) 241-446	☺	☺	☺		
ER-VIT Hulladékhasznosító Szolgáltató és Kereskedelmi Bt. Mojonmagyaróvár 9200, Horgász u. 32., Tel: (96) 213-478	☺	☺	☺		
HAJDÚ-BIHAR-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Hulladékátvevő Debrecen 4026, Vendég u. 1., Tel: (52) 436-293	☺	☺			
Papírhulladék-átvevő (Spácium Kft.) Debrecen 4031, Gyár u. 2., Tel: (52) 310-111	☺				
Ereco Rt. Debrecen 4030, Bajnok u. 1., Tel: (52) 449-455, 449-706			☺		
Biofilter Kft. képviselete Debrecen 4300, Horgász u. 32., Tel: (52) 316-918			☺		
P.M.R. Kft. Debrecen 4031, Határ u. 3. Tel: (52) 532-841	☺	☺			
Hulladékátvétele Hajdúszoboszló 4201, Túri u. 25., (52) 365-793, 348-705	☺	☺	☺		
Hulladékátvevő (Tünet Bt.) Püspökladány 4150, Árpád u. 64., Tel: (54) 451-554, 450-964	☺	☺	☺		
HEVES-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Észak-magyarországi MÉH Rt. telepe Eger 3300, Tihaméri út, Tel: (36) 312-695	☺	☺	☺		
Kereskedelmi Középiskola udvara Eger 3300, Ifjúság út, Tel: (36) 411-144, 311-438	☺	☺ i.d.		☺	☺ m.f.
4. sz. Gyakorló Általános Iskola udvara Eger 3300, Trinitárius út 1., Tel. (36) 411-144, 311-438	☺	☺ i.d.		☺	☺ m.f.
Városgondozási Kft. Eger telephelye Eger 3300, Homok u. 26., Tel: (36) 411-144, 311-438			☺		
Észak-magyarországi MÉH Rt. telepe Gyöngyös 3200, Karácsondi út 15., Tel: (37) 313-194, 313-193	☺	☺	☺		
Észak-magyarországi MÉH Rt. telepe Hatvan 3000, Batthyány u. 39/a., Tel: (37) 341-980	☺	☺	☺		☺ m.f.
JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Jászberény 5100, Nagykátai út 1., Tel: (57) 400-689	☺	☺	☺		
Jász Plasztik Kft. Jászberény 5100, Jákóhalmi út 11. Tel: (57) 412-989, 411-973			☺		
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Szolnok 5000, Piroskai út 1., Tel: (56) 428-114	☺	☺	☺		
Rethmann Recyclen Rt. hulladékudvara Szolnok 5000, József Attila u. 85., Tel: (56) 511-431, 511-437	☺	☺	☺		
Hulladékátvevő Törökszentmiklós 5200, Dózsa György út 54., Tel. 856) 390-268	☺	☺	☺		
KOMÁROM-ESZTERGOM-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Hulladékátvevő Dorog 2510, Rákóczi Ferenc u., Tel: (33) 442-263	☺	☺			
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Oroszlány 2840, Borbála telep, Tel: (34) 360-811	☺	☺	☺		
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Tata 2890, Hollósi u. 34., Tel: (34) 382-571, 382-487	☺	☺	☺		

KOMÁROM-ESZTERGOM-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Tatabánya 2800, Tatai u. 16., Tel: (34) 324-885	☺	☺	☺		
NÓGRÁD-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Észak-magyarországi MÉH Rt. telepe Balassagyarmat 2660, Szügyi út 66., Tel: (35) 300-202	☺	☺			
Észak-magyarországi MÉH Rt. telepe Rétság 2651, Rákóczi út 14., Tel: (35) 350-643	☺	☺	☺		
Észak-magyarországi MÉH Rt. telepe Salgótarján 3100. Fülemlüle út 11., Tel: (32) 440-889	☺	☺	☺		
Észak-magyarországi MÉH Rt. telepe Szécsény 3170, Kinizsi Pál út 10., Tel: (32) 370-587	☺	☺	☺		
PEST-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Duparec Kft. Budapest 1215, Duna u. 42. 1-278-8660	☺				
Ereco Rt. Budapest 1106, Gránátos u. 1-3., Tel: 433-9999	☺	☺	☺		
Fegroup-Invest Rt. Budapest 1106, Jászberényi út 18., Tel: 433-0250, 433-0251	☺	☺	☺		☺ m.f.
Humán Szervíz Kft. Budapest XXI., Orion u. 14., Tel: 277-0936, (30) 932-0358				☺	
Metalkontakt Budapest 1214, Rózsa u. 17., Tel: 277-0355, 277-0572		☺	☺		☺
Loacker Kft. Budapest 1211, Gyepsor u. 1., Tel: 278-1050, 277-0877	☺	☺	☺		☺ m.f.
Metalloglobus Kft. Budapest 1108, Sírkert u. 2., Tel: 262-3944		☺			
MÉH-Pikk-Pakk Kereskedelmi és Hulladékhasznosító Kft. Szentendre 2000. Kőzúzó u. 18., Tel: (26) 310-926	☺	☺			
Ereco Rt. Vác 2600, Külső Rádi út 1., Tel: (27) 314-664, 314-686	☺		☺		
Vas-, színesfémhulladék-átvétel Cegléd 2700, Szolnoki u. 5., Tel: (53) 315-039		☺			
BUDAPEST	P	F	V	Ü	E
FKF Rt. III. hulladékudvar Budapest III., Testvérhegyi út 10/A., Tel: 250-0733	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.
FKF Rt. IV. hulladékudvar Budapest IV., Ugró Gy. U. 1-3., Tel: 230-2644	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.
FKF Rt. IV. hulladékudvar Budapest IV., Zichy M. u. - Istvánbelki út sarok, Tel: 370-9863	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.
FKF Rt. IX. hulladékudvar Budapest IX., Ecséri út 9., Tel: 280-6664	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.
FKF Rt. VIII. hulladékudvar Budapest VIII., Sárkány u. 5., Tel: 210-5995	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.
FKF Rt. X. hulladékudvar Budapest X., Fehér köz 2., Tel: 260-9119	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.
FKF Rt. XI. hulladékudvar Budapest XI., Bánk bán u. 8-10., Tel: 464-5907	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.
FKF Rt. XIII. hulladékudvar Budapest XIII., Tatai út 96., Tel: 329-8437	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.
FKF Rt. XIV. hulladékudvar Budapest XIV., Füredi út 74. Sz. mellett, Tel: 222-5552	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.

BUDAPEST	P	F	V	Ü	E
FKF Rt. XV. hulladékudvar Budapest XV., Károlyi S. u. 119., Tel: 305-2429	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.
FKF Rt. XVI. hulladékudvar Budapest XVI., Csömöri út 2-4., Tel: 405-4584	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.
FKF Rt. XXI. hulladékudvar Budapest XXI., Bajáki Ferenc út 86., Tel. 420-7710	☺	☺	☺	☺	☺ m.f.
SOMOGY-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Dél-dunántúli MÉH Rt. telepe Balatonboglár 8630, Klapka u. 9., Tel: (85) 350-673	☺	☺	☺		
MOZVA Bt. Kaposvár 7400, Szent László u. 37., Tel: (82) 427-241	☺				
Vas-, színesfémhulladék-átvevő Kaposvár 7400, Szigetvári u. 33., Tel: (82) 430-950		☺			
PET Alapítvány Kaposvár 7400, Cseri út 16., Tel: (82) 317-637, 313-033					☺ m.f.
Ereco Rt. Kaposvár 7400, Cseri út 2., Tel: (82) 312-924			☺		
Haszonanyag Kereskedés MÉH Siófok 8600, Fő u. 141., Tel: (84) 310-832	☺	☺			
SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Bodnár MÉH Kisvárdra 4600, Temesvári u. 9., Tel: (45) 415-245	☺	☺	☺		
Hulladékátvevő Mátészalka 4700, Zöldfa u. 95., Tel: (44) 311-243	☺	☺	☺		
Nyírség MÉH Kft. Nyíregyháza 4405, Kállói út 71/a., Tel: (42) 460-277	☺	☺	☺		
TOLNA-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Dél-dunántúli MÉH Rt. telepe Bonyhád 7150, Széchenyi I. tér 4., Tel: (74) 456-976	☺	☺	☺		
Hulladékátvevő (TAR Kft.) Dombóvár 7200, Ivanics Antal u. 2., Tel: (74) 465-721	☺	☺			
Dél-dunántúli MÉH Rt. telepe Paks 7030, Kölesdi út, Tel: (75) 311-421	☺	☺	☺		
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Szekszárd 7100, Epreskert u. 3., Tel: (74) 411-122, 411-897	☺	☺	☺		
VAS-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Körmend 9900, Rákóczi F. u. 150., Tel: (94) 410-053	☺	☺	☺		
MÉH Hungarian Recycling Kőszeg 9730, Petőfi tér 19., Tel: (94) 360-097	☺	☺	☺		
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Sárvár 9600, Ipartelep u. 1., Tel: (95) 320-103	☺	☺	☺		
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Szombathely 9700, Zanati út 5., Tel. (949) 312-875	☺	☺	☺		
VESZPRÉM-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Probio Rt. hulladékudvara Balatonfüred 8230, Fürdő u., Tel: (87) 342-633, 343-251	☺	☺	☺	☺	☺
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Pápa 8500, Győri út 3., Tel: (89) 313-306	☺	☺	☺		
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Tapolca 8300, Hegymagasi út 2., Tel: (87) 322-372	☺	☺	☺		

VESZPRÉM-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Várpalota 8100, Inotai út 47., Tel: (88) 472-218	☺	☺	☺		
Észak-dunántúli MÉH Rt. telepe Veszprém 8200, Jutas út 2., Tel: (88) 326-604, 327-853	☺	☺	☺		
Veszprémi Kommunális Rt. hulladékudvara Veszprém 8200, Kistó út 8., Tel: (88) 423-230, 422-424	☺		☺	☺	☺ m.f.
ZALA-MEGYE	P	F	V	Ü	E
Keszthelyi MÉH Keszthely 8360, Várolygyi u. 1., Tel: (83) 312-452	☺	☺			
Hulladékátvevő Lenti 8960, Petőfi S. u. 72., Tel: (92) 351-071	☺	☺			
Murafém Vas- és Fémhulladék Forgalmazó Kft. Nagykanizsa 8800, Csengery út 84., Tel: (93) 312-004, 310-951	☺	☺	☺		
Dél-magyarországi MÉH Rt. telepe Zalaegerszeg 8900, Bányu u. 4., Tel: (92) 314-129	☺	☺	☺		

HASZNÁLT ÉTOLAJ, FÁRADT OLAJ BEGYŰJTÉSE

<i>Használt étolaj átvétele</i> Biofilter Kft. Budaörs 2040, Farkasréti u. 94., Tel: 23/ 442-999, 80/442-999
<i>Fáradt olaj átvétele, 230 liter felett</i> MOL 2000 kutak

HULLADÉKTÖMÖRÍTÉS

<i>Hulladéktömörítő konténer</i> Avermann-Hungária Kft. Budapest 1108, Kozma u. 5-7., Tel: 260-4545; 262-3649
--

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉSI PROGRAMOK

Lakossági Hulladékhasznosítási Egyesület Budapest 1181, Havanna u. 55. IV. 13., Tel: 20/ 379-1660
Örs Vezér Téri Fák Környezetbarát Egyesület Budapest 1148, Örs vezér tere 14., Tel: 364-7840
Környezetünkért Közalapítvány Pécs 7621, Jókai u. 2., Tel: 72 211-681

KOMPOSZTÁLÁS

<i>Komposztáló keretek</i> MÁVFA-VÉD Kft. Budapest 1047, Szilágyi u. 13., Tel/fax: 169-4906
<i>Komposztáló keretek, ládák</i> AL-KO Kft. Budapest 1095, Nagyvásártelep u. 14., Tel: 215-0868
<i>Komposztálási szaktanácsadás, oktatás</i> Öko-Fórum Alapítvány Budapest 1054, Báthory u. 10., Tel: 269-5201

FELVILÁGOSÍTÁS, TANÁCSADÁS

Ökoszolgálat Budapest 1054, Vadász u. 29., Tel: 311-7855, 269-4460 (ingyen hívható)
Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetsége Budapest 1133, Hegedűs Gyula u. 68., Tel: 350-7271, 350-7274
Magyar Természetvédők Szövetsége Budapest 1091, Üllői út 91/B., Tel: 216-7297

FELHASZNÁLT IRODALOM

BIOKOM Kft.: Hulladékös kis hasznos; Tájékoztató füzet a BOKOM Kft. lakossági szolgáltatásairól, Pécs

Havér Balázs: Termékek és környezetvédelem, KÖVET-INEM Hungária, Budapest, 2001
Hulladék Munkaszövetség KukaBúvár c. kiadványai

Könczey Réka - S. Nagy Andrea: Zöldköznapi kalauz, Föld Napja Alapítvány, Budapest, 1997

Öko-Fórum Alapítvány: Helyi komposztálás, tanfolyami jegyzet, Budapest, 1996

Örs Vezér Téri Fák Egyesület: Gyakorlati útmutató a tömblakóházi hulladékgazdálkodáshoz, Budapest, 2000

Örs Vezér Téri Fák Egyesület: Kezelési útmutató a szelektív hulladékgyűjtéshez, Budapest

Energia Klub: Hol az energia? - Oktató csomag, Budapest, 1999

MELLÉKLET

GYAKORLAT 1. - A KUKA TÉRFOGATÁNAK ÉSSZERŰ KIHASZNÁLÁSA

A szemetesbe hány darab eredeti térfogatú, illetve hány darab kilapított italos doboz férne be? (A KISOKOS "által" mért adatokat zöld színnel jelöltük.)

1 literes italos doboz mérete:x.....x..... cm (6 x 9 x 19 cm)
1 literes italos doboz térfogata: cm ³ (1 026 cm ³)
Egy átlagos kuka mérete:x.....x..... cm (50 x 50 x 100 cm)
A kuka térfogata: m ³ (250 000 cm ³)
Kilapítás nélkül hány doboz fér el a kukában?*cm ³ :cm ³ =db (250 000 cm ³ : 1 026 cm ³ = kb. 244 db)
A kilapított doboz mérete:x.....x..... cm (0,5 x 15 x 27 cm)
A kilapított doboz térfogata: cm ³ (202,5 cm ³)
Mekkora része a kilapított doboz az eredetinek?*** cm ³ : cm ³ = (1 026 cm ³ : 202,5 cm ³ = 5,06 → kb. ötöde)
Hány kilapított doboz férne el a kukában?***db x = db (kb. 244 db x 5,06 = kb. 1 235 db)

* a kuka térfogata osztva a dobozéval

** kilapítatlan doboz térfogata osztva a kilapított dobozéval

*** az eredeti mennyiség kb. ötszöröse

Emlékeztető: "Tapossuk laposra!" Így több hulladék fér el a szemetesben, s a levegővel teli hulladékok nem foglalják feleslegesen a kuka űrtartalmát. A fenti gyakorlat eredménye is mutatja, hogy abba a szemetesbe, melynek tartalma kilapított hulladékokból tevődik össze, ötször annyi fér, mint az ellenkező esetben.

Számítások, jegyzetek:

GYAKORLAT 2. - HULLADÉKOK BESOROLÁSA

A felsorolt hulladékok mely halmazba sorolhatók?

1. szárazelem; 2. krumplihéj; 3. újságpapír; 4. régi gyógyszer; 5. befőttesüveg; 6. sörösüveg (általában); 7. levágott fű; 8. kinőtt gyerekruha; 9. tojáshéj; 10. fél oldalon használt géppapír; 11. italos doboz; 12. vákuumcsomagoló műanyag tasak; 13. elromlott karóra; 14. kiürült margarin doboz; 15. macskaürülék; 16. foszladozó trikó; 17. rozzant hűtőgép; 18. használt étolaj; 19. kávézacc és tea; 20. nylonzacskó; 21. állatszőr; 22. papírpelenka; 23. húsmaradék; 24. kiselejtezett fogkefe; 25. kétoldalasan használt géppapír; 26. egyik oldalán üres, kisméretű szórólap; 27. tejfölös doboz; 28. dinnyehéj; 29. PET palackok; 30. főtt étel; 31. 2 literes műanyag kólásüveg; 32. neoncső.

A. Komposztálható

H. Egyéb

B. Újrahasznosítható

G. Veszélyes hulladék

C. Újrahasználható

F. Visszaváltható

D. Megjavítható

F. Helyettesíthető

Megfejtés: A: 2, 7, 9, 15, 19, 21, 28 B: 3, 5, 6, 10, 18, 25, 26, 29, 31 C: 3, 5, 8, 10, 14, 16, 24, 26, 31 D: 13 E: 11, 12, 20, 22, 31 F: 6, 31 G: 1, 4, 17, 32 H: 15, 20, 23, 27, 30

UTÓSZÓ - MEGÉRI KÖRNYEZETBARÁT TERMÉKET VÁSÁROLNUNK?

(Tóth Gergely, KÖVET-INEM Hungária)

Ha olyan terméket veszünk, aminek gyártása során kevesebb hulladék keletkezik, vagy olyat, amit közelebről szállítanak stb., akkor a pénztárnál is kevésbé kell a zsebünkbe nyúlnunk. "Hiszen a környezetbarát termék drágább! Én sajnos nem engedhetem meg magamnak." - hangzik a szokásos ellenvetés. Valóban drágább?

Kedves Olvasó! Ha van kedve, vessen egy pillantást az alábbi számokra, kövessük nyomon együtt, mitől olcsóbb egy (látszólag drágább) környezetbarát termék a többinél. Nézzünk egy példát: a villanykörtéét. Például egy környezetbarát termék (kompakt fénycső) negyvenszer annyiba kerül, mint a hagyományos termék (egyszerű villanykörte). De melyik olcsóbb valójában? Hasonlítsuk össze a kettőt!

<i>Csak a vásárlást tekintve:</i>	1 izzólámpa	1 kompakt fénycső
Fényerő		900 lm
Teljesítmény	100 W	20 W
Becsült élettartam	1 000 óra	10 000 óra
Ár	71 Ft	2 800 Ft ○

2 729 Ft-tal
olcsóbb az
izzólámpa!***

<i>A hasznos életet tekintve:</i>	10 izzólámpa	1 kompakt fénycső
Ár	710 Ft	2 800 Ft
Hulladékelszállítási díj*	kb. 2,5 Ft	kb. 0,25 Ft
Fogyasztás 10000 óra alatt **	21 000 Ft	4 200 Ft
Összes költség	21 535 Ft	7 002 Ft ○

14 553 Ft-tal
olcsóbb a
fénycső!****

* Ha havi 800 Ft "szemétdíjjal" számolunk, ezért hetente kétszer viszik el normál (110 literes) kukánkat, akkor ez kukánként 100 Ft. 10 izzó ennek durván a negyvenedét foglalja el, egy kompakt fénycső pedig a négyszázadát. Ne feledkezzünk meg ugyanakkor arról, hogy a világítótest veszélyes hulladék, háztartási hulladék közé dobni elméletileg tilos!

** Ha 1 kWh 21 Ft-ba kerül.

*** $28\,000\text{ Ft} - 71\text{ Ft} = 2\,729\text{ Ft}$

**** $21\,535\text{ Ft} - 7\,002\text{ Ft} = 14\,553\text{ Ft}$

10 000 óra 1 év és majdnem két hónap. Napi három óra világítást feltételezve ez több mint 9 év. Kevés helyen világítunk ennyit, de azért minden háztartásban van néhány ilyen hely (pl. étkező, előszoba). A kompakt fénycsöveket emellett nem lehet gyakran kapcsolgatni, s esztétikai problémák is felmerülhetnek. A lényeg mégis érvényes marad: a környezetkímélőbb alternatíva hatékonyabban használja az erőforrásokat, ezért általában olcsóbb, még ha az árcédula mást is mond. Hasonló egyszerű számításokat végezhetünk egy hosszabb élettartamú cipónél, javítható WC tartálynál, háztartási gép-nél.

A mindennapi fogyasztási cikkeknél is érdemes néha feltennünk a zöld szemüveget. Ne feledjük: a számlát mi fizetjük!

Az Alapítvány célja a magyarországi környezetvédelem ügyének előmozdítása, az ipar a tudomány és a civil szféra együttműködésének erősítésén keresztül.

A Tetra Alapítvány a HULLADÉKOS KIS-OKOS hivatalos főtámogatója.

A Tetra Alapítvány pályázatot hirdetett "A helyes hulladékgazdálkodás a háztartásokban" - gyakorlati kézikönyv elkészítése - címmel. Nyertese a KÖVET-INEM Hungária lett.

Baka Éva, titkár

1027 Budapest, Tölgyfa u. 24.

Tel: 06-20/934-1823 Fax: 345-2606

<http://www.tetraalap.hu>

A Környezettudatos Vállalatirányítási Egyesület (KÖVET-INEM Hungária) az INEM (Nemzetközi Hálózat a Környezettudatos Vállalatirányítás Elterjesztéséért) magyar tagja.

Kiemelkedően közhasznú szervezet; a környezetvédelem területén nyújt szolgáltatásokat, és gyakorlati programokat szervez a környezetre kisebb terheket róvó vállalati működés elterjesztése érdekében.

Tóth Gergely, ügyvezető igazgató

1063 Budapest, Munkácsy M. u. 16.

1387 Budapest 62, Pf. 17.

Tel: 473-2290 Fax: 473-2291

E-mail: mathias@mail.neti.hu

<http://www.kovet.hu>

A KIADÁS TÁMOGATÁSÁHOZ HOZZÁJÁRULTAK MÉG:
